

Skaidrumo politika

Lietuvos Respublikos Vyriausybė yra didžiausia komercinio naudojimo turto Lietuvoje savininkė. Šis turtas turi svarbią tautai materialinę vertę, galiausiai jis yra bendra Lietuvos žmonių nuosavybė, apie kurią turi būti atvirai ir profesionaliai informuojama.

Valdydama šį turtą Lietuvos Respublikos Vyriausybė sieks atvirumo, bus aktyvi nuosavybės teisių įgyvendintoja ir užtikrins gerą tvarką. Bendrasis komercinio naudojimo turto valdymo tikslas – vertės kūrimas.

Ataskaitos pilnai atskleis valstybės valdomo komercinio naudojimo turto valdymą ir sudarys pagrindą nuolat vertinti įmonių veiklą, nusibrėžtus tikslus ir uždavinius. Lietuvos Respublikos Vyriausybė įvertins, ar ataskaitos atitinka valstybės turto išorinio vertinimo ataskaitų gaires, ir tai pateiks Lietuvos Respublikos Vyriausybės metinėje ataskaitoje.

Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašas

I. Bendrosios nuostatos

1. Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašo (toliau – Skaidrumo gairės) paskirtis – didinti valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumą, atsakingumą Lietuvos visuomenei, patrauklumą investuotojams, galimiems verslo partneriams, taip pat sudaryti sąlygas diegti pasaulyje pripažintus gero valdymo principus valstybės valdomose įmonėse – rengti ir skelbti išsamią ir operatyvią informaciją apie valstybės valdomų įmonių veiklą ir jos rezultatus.
2. Lietuvos Respublika – svarbi akcinių bendrovių ar uždarujų akcinių bendrovių akcininkė ir valstybės įmonių savininkė Lietuvoje. Valstybės valdymo institucijos (paprastai – ministerijos) įgyvendina valstybės, kaip valstybės įmonės savininkės, teises ir pareigas daugiau kaip 100 valstybės įmonių, taip pat įgyvendina valstybei nuosavybės teise priklausančių akcinių bendrovių ir uždarujų akcinių bendrovių akcijų suteikiamas turtines ir neturtines teises daugiau kaip 200 bendrovių, iš kurių beveik dešimtdalio – vienintelė akcininkė, kitų – viena iš akcininkų. Reguluojamoje rinkoje prekiaujama 8 akcinių bendrovių akcijomis. Valstybės valdomų įmonių yra įvairiose šaliai svarbiose ūkio šakose: energetikos, ryšių, transporto ir kitose. Jos sukuria svarią ekonominę vertę ir turi didelę reikšmę visos šalies ekonominei raidai, socialinės ir užimtumo politikos įgyvendinimui. Be to, jos – visos valstybės, t.y. visų Lietuvos mokesčių mokėtojų, turtas. Atsižvelgdama į tai, valstybė (jai atstovaujanti institucijos) turi būti aktyvi ir profesionali savininkė, siekti gerinti valstybės valdomų įmonių valdymą.
3. Vienas iš svarbių Lietuvos Respublikos Vyriausybės tikslų – didinti valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumą ir imtis priemonių gero valdymo principams jose įdiegti. Šių įmonių valdymas turi būti pagrįstas atvirumu, aktyvaus dalyvavimo valdant kapitalą ir gero valdymo principais. Jos turi kurti vertę. Be to, valstybės valdomoms įmonėms neturi būti kuriamos išskirtinės sąlygos. Jau šiuo metu jos vadovaujasi tais pačiais įstatymais kaip visos kitos įmonės, pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaito-

mybės įstatymu. Valstybės valdomoms bendrovėms taikomas Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas, Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymas. Skaidrumo gairėse nustatyti papildomi (be nustatytųjų įstatymuose) reikalavimai, kurie didintų valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumą ir atsakingumą Lietuvos mokesčių mokėtojams, investuotojų patikėjimą jomis, padėtų pritraukti vietas ir užsienio investicijų.

II. Pagrindinės sąvokos

4. Skaidrumo gairėse vartojamos sąvokos:
  - Bendrovių valdymo kodeksas** – „NASDAQ OMX Vilnius“ listinguojamų bendrovių valdymo kodeksas.
  - Koordinuojanti institucija** – Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskirta institucija, atsakinga už valstybės įmonių, akcinių bendrovių ir uždarujų akcinių bendrovių, kurių akcininkė yra valstybė, gero valdymo politikos formavimą ir įgyvendinimo koordinavimą.
  - Valstybei atstovaujanti institucija** – valstybės įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinanti Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota valstybės valdymo institucija; valstybei nuosavybės teise priklausančių akcinių bendrovių ir uždarujų akcinių bendrovių akcijų suteikiamas turtines ir neturtines teises įgyvendinanti valstybės institucija, įstaiga, valstybės įmonė Valstybės turto fondas ar kitas juridinis asmuo, kuriems teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka šios akcijos perduotos patikėjimo teise valdyti, naudoti ir jomis disponuoti.
  - Valstybės valdoma įmonė** – ūkinę komercinę veiklą vykdanči valstybės įmonė, akcinė bendrovė ir uždaroji akcinė bendrovė, kurioje valstybei nuosavybės teise priklauso akcijų, suteikiančių daugiau kaip 1/2 visų balsų šios bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime. Jeigu Skaidrumo gairių nuostatos skirtos valstybės valdomoms įmonėms – akcinėms bendrovėms ar uždarosioms akcinėms bendrovėms, vartojama sąvoka „valstybės valdomos bendrovės“.
5. Kitos Skaidrumo gairėse vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatyme, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme ir kituose įstatymuose.

Valstybės valdomam komercinio naudojimo turtui taikomi ataskaitų ir audito reikalavimai atitiks tarptautinius standartus ir bus ne mažesni nei biržoje kotiruojamoms bendrovėms.

III. Skaidrumo gairių taikymas

6. Skaidrumo gairėmis turi vadovautis visos valstybės valdomos įmonės, nesvarbu, kokio jos dydžio (kapitalo dydis, pardavimo ir (ar) paslaugų apimtis, darbuotojų skaičius), kokia jų veiklos sritis ar koks teisinis statusas.
7. Jeigu valstybė yra viena iš akcinės bendrovės ar uždariosios akcinės bendrovės akcininkų, valstybei atstovaujanti institucija glaudžiai bendradarbiauja su kitais šios bendrovės akcininkais ir siekia, kad būtų įgyvendinamos Skaidrumo gairės.
8. Skaidrumo gairių IV–VIII skyrių nuostatos – rekomendacinės ir taikomos pagal principą „laikykis arba paaiškink“. Nukrypti nuo Skaidrumo gairių nuostatų ar jų nesilaikyti galima tik nurodžius priežastis, dėl kurių tai būtina (tikslinga).
9. Kad valstybės valdomos bendrovės akcijomis neprekiuojama reguliuojamoje rinkoje, neturėtų būti pateisinama priežastis, dėl kurios nesilaikoma Skaidrumo gairių ir Bendrovių valdymo kodekso nuostatų, nebent jos būtų susijusios su akcijų prekyba reguliuojamoje rinkoje.
10. Kad valstybės valdoma įmonė yra valstybės įmonė, neturėtų būti pateisinama priežastis, dėl kurios nesilaikoma Skaidrumo gairių ir Bendrovių valdymo kodekso nuostatų, nebent jas galima taikyti tik akcinėms bendrovėms ar uždarosioms akcinėms bendrovėms.

IV. Informacijos atskleidimas

11. Valstybės valdoma įmonė vadovaujasi Bendrovių valdymo kodekso nuostatomis dėl informacijos atskleidimo, išdėstytomis šio kodekso X principu („Informacijos atskleidimas“), kitomis Bendrovių valdymo kodekse nurodytus principus detalizuojančiomis nuostatomis, susijusiomis su informacijos viešu atskleidimu.
12. Valstybės valdoma įmonė viešai skelbia valstybei atstovaujanti institucijos nustatytus įmonės tikslus ir užduotis, finansinius ir kitus veiklos rezultatus, esamą darbuotojų skaičių, metinį darbo užmokesčio fondą, valstybės valdomos įmonės vadovų ir jų pavaduotojų mėnesinę algą, finansiniais metais įvykdytus, vykdomus ir planuojamus pirkimus ir investicijas.
13. Valstybės valdomos įmonės atskleidžiama informacija, įskaitant rengiamus metinius pranešimus ir šešių mėnesių tarpinius pranešimus, veiklos ataskaitas ir tarpines šešių mėnesių veiklos ataskaitas, objektyviai atspindi valstybės valdomos įmonės veiklos pobūdį, esamas ir tolesnes įmonės veiklos kryptis, uždavinius ir tikslus, veiklos rezultatus ir laimėjimus.
14. Informacija apie valstybės valdomą įmonę pasiekama visuomenei (skelbiama įmonės interneto svetainėje, o jeigu valstybės valdoma įmonė neturi savo interneto svetainės, – valstybei atstovaujanti institucijos interneto svetainėje).

 Kas ketvirtį bus skelbiamos ataskaitos apie Valstybės valdomas įmones.

V . Bendrovės metinio pranešimo ir šešių mėnesių tarpinio pranešimo turinys

15. Valstybės valdomos bendrovės metiniame pranešime, be įstatymų nustatytų akcinių bendrovių ir uždarytų akcinių bendrovių metinių pranešimų privalomų turinio reikalavimų, nurodoma (pateikiama):
  - 15.1. informacija ir ataskaitos, kurias pagal Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymą ir Bendrovių valdymo kodeksą savo metiniame pranešime turi atskleisti akcinės bendrovės, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje;
  - 15.2. bendrovės veiklos strategija ir tikslai (finansiniai ir nefinansiniai), galimybės ir grėsmės;
  - 15.3. bendrovės veiklos rezultatų atitiktis bendrovės veiklos tikslams;
  - 15.4. dividendų politika;
  - 15.5. finansinių metų įvykiai, turintys esminės reikšmės bendrovės veiklai;
  - 15.6. bendrovės teikiamos paslaugos ar gaminama produkcija (paslaugų (produkcijos) rinkos, konkurentai);
  - 15.7. bendrovės klientai ir pagrindinės jų grupės (grupuojama pagal prekių (paslaugų) grupes, rinkas ir panašiai);
  - 15.8. bendrovės investicijos į ilgalaikį turtą per finansinius metus, didžiausi vykdomi ar planuojami investicijų projektai;
  - 15.9. bendras bendrovės metinis darbo užmokesčio fondas, apibendrintos vidutinės mėnesinės algos pagal einamas pareigas ir padalinius;
  - 15.10. bendrovės vykdomos socialinės iniciatyvos ir politika;
  - 15.11. informacija apie Skaidrumo gairių IV–VIII skyrių nuostatų laikymąsi: nurodoma, kaip jos įgyvendinamos, kokių nuostatų nesilaikoma ir kodėl.
16. Valstybės valdomos bendrovės rengia šešių mėnesių tarpinį pranešimą.
17. Valstybės valdomos bendrovės šešių mėnesių tarpiniame pranešime pateikiama informacija, kuri atskleidžiama valstybės valdomos bendrovės metiniame pranešime. Ši informacija gali būti trumpinama – nurodomi esminiai paskutiniame valstybės valdomos bendrovės metiniame pranešime pateiktos informacijos pokyčiai.
18. Skaidrumo gairių 15.1–15.11 punktuose nurodyta informacija, kur įmanoma, nurodoma kiekybiniais parametrais (pavyzdžiui, gaminamos produkcijos pardavimo apimtis vienetais, litais ir panašiai).

VI. Valstybės įmonės veiklos ataskaitos ir šešių mėnesių tarpinės veiklos ataskaitos turinys

19. Valstybės įmonės veiklos ataskaitoje, be įstatymų nustatytų valstybės įmonių veiklos ataskaitų privalomų turinio reikalavimų, nurodoma (pateikiama):
  - 19.1. informacija ir ataskaitos, kurias pagal Lietuvos Res-

publikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymą ir Bendrovių valdymo kodeksą savo metiniame pranešime turi atskleisti akcinės bendrovės, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, išskyrus informaciją, kuri pagal turinį ir pobūdį negalima valstybės įmonių atveju (pavyzdžiui, informacija apie reikšmingus tiesiogiai ar netiesiogiai valdomus akcijų paketus, akcininkus, balsavimo teisių apribojimus ir panašiai);

- 19.2. įmonės veiklos strategija ir tikslai (finansiniai ir nefinansiniai), galimybės ir grėsmės;
  - 19.3. įmonės veiklos rezultatų atitiktis įmonės veiklos tikslams;
  - 19.4. įmonės teikiamos paslaugos ar gaminama produkcija (paslaugų (produkcijos) rinkos, konkurentai);
  - 19.5. įmonės klientai ir pagrindinės jų grupės (grupuojama pagal prekių (paslaugų) grupes, rinkas ir panašiai);
  - 19.6. įmonės investicijos per finansinius metus, didžiausi vykdomi ar planuojami investicijų projektai;
  - 19.7. įmonės tyrimų ir plėtros veikla;
  - 19.8. bendras įmonės metinis darbo užmokesčio fondas, apibendrintos vidutinės mėnesinės algos pagal einamas pareigas ir padalinius;
  - 19.9. esminės reikšmės įmonės veiklai turintys įvykiai pasibaigus finansiniams metams;
  - 19.10. įmonės vykdomos socialinės ir aplinkosaugos iniciatyvos ir politika;
  - 19.11. informacija apie Skaidrumo gairių IV–VIII skyrių nuostatų laikymąsi: nurodoma, kaip įgyvendinamos šios nuostatos, kokių nuostatų nesilaikoma ir kodėl.
20. Valstybės įmonės rengia šešių mėnesių tarpinę veiklos ataskaitą.
  21. Valstybės įmonės šešių mėnesių tarpinėje veiklos ataskaitoje pateikiama informacija, kuri atskleidžiama valstybės įmonės veiklos ataskaitoje. Ši informacija gali būti trumpinama – nurodomi esminiai paskutinėje valstybės įmonės veiklos ataskaitoje pateiktos informacijos pokyčiai.
  22. Skaidrumo gairių 19.1–19.11 punktuose nurodyta informacija, kur įmanoma, nurodoma kiekybiniais parametrais, pavyzdžiui, gaminamos produkcijos pardavimo apimtis vienetais, litais ir panašiai.

VII . Apskaitos tvarkymas ir finansinių ataskaitų rinkiniai

23. Valstybės valdomos įmonės apskaitą tvarko pagal tarptautinius apskaitos standartus.
24. Valstybės valdoma įmonė rengia tarpinius (3, 6, 9 ir 12 mėnesių) finansinių ataskaitų rinkinius.
25. Valstybės valdomų įmonių metinių finansinių ataskaitų rinkinių auditas atliekamas pagal tarptautinius audito standartus.

VIII. Pranešimų, veiklos ataskaitų ir finansinių ataskaitų rinkinių pateikimas

26. Valstybės valdoma bendrovė metinį pranešimą, šešių mėnesių tarpinį pranešimą, finansinių ataskaitų rinkinius ir nepriklausomo auditoriaus išvadas, valstybės įmonės veiklos ataskaitą, šešių mėnesių tarpinę veiklos ataskaitą, finansinių ataskaitų rinkinius ir nepriklausomo auditoriaus išvadas skelbia viešai savo interneto svetainėje:
- 26.1. teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintus metinį pranešimą, veiklos ataskaitą, metinių finansinių ataskaitų rinkinį, taip pat nepriklausomo auditoriaus išvadą – ne vėliau kaip kovo 31 d.;
  - 26.2. tarpinių (3 mėnesių) finansinių ataskaitų rinkinį – ne vėliau kaip balandžio 30 d.;
  - 26.3. šešių mėnesių tarpinį pranešimą, šešių mėnesių tarpinę veiklos ataskaitą ir tarpinių (6 mėnesių) finansinių ataskaitų rinkinį – ne vėliau kaip rugpjūčio 15 d.;
  - 26.4. tarpinių (9 mėnesių) finansinių ataskaitų rinkinį – ne vėliau kaip spalio 30 d.;
  - 26.5. tarpinių (12 mėnesių) finansinių ataskaitų rinkinį – ne vėliau kaip vasario 15 dieną.
27. Skaidrumo gairių 26 punkte nurodyti dokumentai valstybės valdomos įmonės interneto svetainėje pateikiami PDF formatu, sudaromos techninės galimybės juos išsispausdinti. Jeigu valstybės valdoma įmonė neturi savo interneto svetainės, šie dokumentai skelbiami valstybei atstovaujančios institucijos interneto svetainėje.
28. Valstybės valdoma bendrovė metinį pranešimą, šešių mėnesių tarpinį pranešimą, finansinių ataskaitų rinkinius ir nepriklausomo auditoriaus išvadą, valstybės įmonė šešių mėnesių tarpinę veiklos ataskaitą, tarpinius finansinių ataskaitų rinkinius pateikia valstybei atstovaujančiai institucijai Skaidrumo gairių 26.1–26.5 punktuose nustatytu laiku.

IX. Apibendrinančių ataskaitų rengimas

29. Valstybei atstovaujanti institucija Skaidrumo gairių 26 punkte nurodytus dokumentus pateikia koordinuojančiai institucijai per 3 darbo dienas nuo atitinkamų dokumentų viešo paskelbimo, tačiau ne vėliau kaip kitą darbo dieną po to, kai pasibaigia Skaidrumo gairių 26.1–26.5 punktuose nurodyti terminai.
30. Koordinuojanti institucija:
- 30.1. vertina ir apibendrina valstybės valdomų įmonių, kitų akcinių bendrovių ir uždarytųjų akcinių bendrovių, kurių akcininkė yra valstybė, atskleidžiamos informacijos, metinių pranešimų, veiklos ataskaitų, veiksmų pateikiant metinius pranešimus ir (ar) veiklos ataskaitas, finansinių ataskaitų rinkinius atitinkamoms institucijoms ir skelbiant viešai atitiktą Skaidrumo gairių nuostatoms;
  - 30.2. pateikia tai atspindinčią apibendrintą informaciją, savo išvadas ir pasiūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei;
  - 30.3. rengia apibendrinančias metines ir tarpines (3, 6, 9 ir 12 mėnesių) ataskaitas apie valstybės valdomas įmones.
31. Koordinuojanti institucija apibendrinančias ataskaitas apie valstybės valdomas įmones rengia, skelbia viešai savo interneto svetainėje ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei:
- 31.1. metinę ataskaitą apie valstybės valdomas įmones – ne vėliau kaip balandžio 30 d.;
  - 31.2. tarpinę (3 mėnesių) ataskaitą apie valstybės valdomas įmones – ne vėliau kaip gegužės 21 d.;
  - 31.3. tarpinę (6 mėnesių) ataskaitą apie valstybės valdomas įmones – ne vėliau kaip rugsėjo 15 d.;
  - 31.4. tarpinę (9 mėnesių) ataskaitą apie valstybės valdomas įmones – ne vėliau kaip lapkričio 21 d.;
  - 31.5. tarpinę (12 mėnesių) ataskaitą apie valstybės valdomas įmones – ne vėliau kaip kovo 15 dieną.

X. Baigiamosios nuostatos

32. Informacija apie Skaidrumo gairių laikymąsi skelbiama koordinuojančios institucijos rengiamose apibendrinančiose metinėje ir tarpinėse ataskaitose apie valstybės valdomas įmones.
33. Koordinuojanti institucija apibendrinančias metines ir tarpines ataskaitas apie valstybės valdomas įmones rengti pradeda nuo metinės 2010 metų ataskaitos apie valstybės valdomas įmones.